

Miljöbokslut 2016

Inledning

Miljöbokslutet är uppdelat i två delar, den första delen redovisar 2016 års uppföljning för Timrå kommuns Miljöplan 2014-2020 och den andra redovisar övriga miljöförbättrande åtgärder som kommunala bolag och nämnder genomfört under året.

Riksdagen har fastställt Sveriges miljö kvalitetsmål för en hållbar utveckling. För att Sverige ska nå miljö kvalitetsmålen behöver företag, myndigheter, organisationer och kommuner med flera, engagera sig och ta sin del av ansvaret.

I Vision 2025 som tagits fram under 2015 är ett av de fem fokusområden; Erbjuder livskvalitet med en mångfald av upplevelser, en trygg tillvaro och ett klimatsmart liv.

För Timrå kommuns Miljöplan 2014-2020 har tre preciserade fokusområden pekats ut som kommunens fortsatta miljöstrategiska arbete inriktas mot:

- Energieffektiv verksamhet
- Klimatsmart verksamhet
- Attraktiv och tillgänglig naturmiljö

Till fokusområdena har elva konkreta, mätbara mål tagits fram och uppföljningen redovisas under nästa rubrik. Ett effektivt genomförande gör att målen bidrar till att kommunen efter 2020 tar ytterligare ett avgörande steg mot ett hållbart samhälle.

Den övergripande visionen för ekokommunen Timrå är: Arbetet som ekokommun förutsätter att utveckla kommunen till ett hållbart samhälle ur både ekologisk, social och ekonomisk synpunkt.

I Timrå kommun organiseras miljöarbetet under varje enskild nämnd/styrelse. Ansvarig för uppföljning och samordning av kommunens övergripande miljöarbete är kommunstyrelsen.

Nyckeltal för SekomY har inte kunnat tas med i miljöbokslutet eftersom de tas fram först i slutet av mars.

Uppföljning av Miljömålen i Miljöplan 2014-2020

Nedan redovisas målen i miljöplanen och resultatet för 2016.

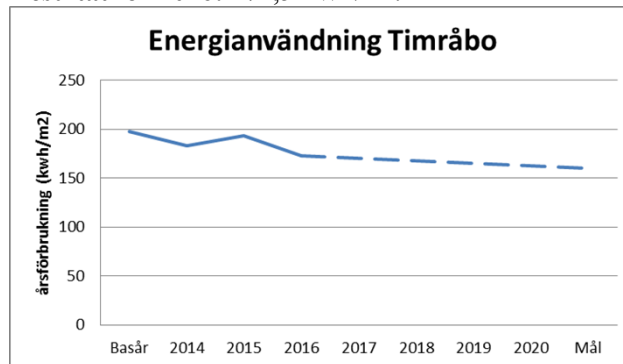
1. År 2020 har AB Timråbos energianvändning sänkts med 20 %.

År 2020 är energianvändningen lägre än 160 kWh/m² och år.

Basår 2012 = 198 kWh/m².

Ansvarig: AB Timråbo.

Resultat för 2016: 172,5 kWh/m².

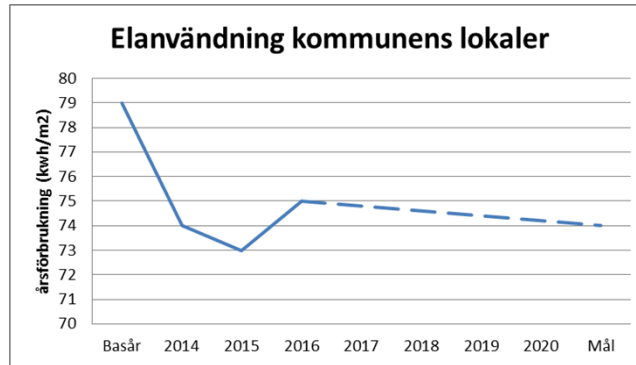
Diagrammet visar basår, resultat 2016 och streckad linje mot miljömålet.

2. År 2020 är elanvändningen i lokaler som sköts av kultur- och teknikförvaltningen lägre än 74 kWh/m² och år.

Basår 2010 = 79 kWh/m².

Ansvarig: Kultur- och tekniknämnden.

Resultat för 2016: 75 kWh/m².

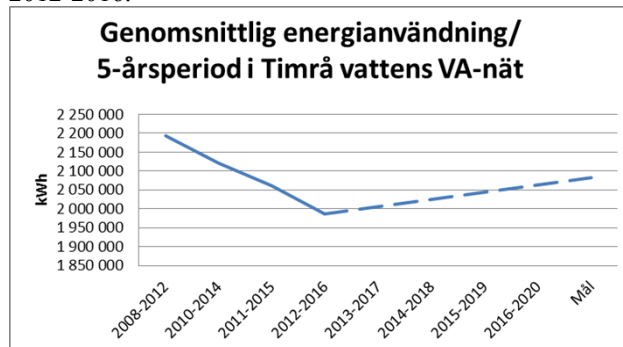
Diagrammet visar basår, resultat 2016 och streckad linje mot miljömålet.

3. År 2020 är energianvändningen i Timrå Vatten AB:s vatten- och avloppsanläggningar 2 083 000 kWh/år.

Det motsvarar en minskning för befintliga anläggningar med 5 % jämfört med medel-talet 2 192 500 kWh/år för 5-årsperioden 2008-2012.

Ansvarig: Timrå Vatten AB.

Resultat för 2016: 1 987 650 kWh/år för 5-årsperioden 2012-2016.

Diagrammet visar basår, resultat 2016 och streckad linje mot miljömålet.

Miljöbokslut 2016

4. Bränsleanvändningen (kWh/km) för transporter ska minska med 30 % till 2020 och utgöras till mer än 75 % av förnybara drivmedel.

Gäller kommunala förvaltningars personbilar och lätta lastbilar som används i tjänsten. Basåret 2012 är bränsleanvändningen 0,64 kWh/km och andelen förnybara drivmedel 19 %.

Ansvariga: Samtliga kommunala nämnder och kommunstyrelsen, samordnas av kommunstyrelsen.

Resultat för 2016: Miljömålet har inte kunnat följas upp p g a information saknas för närmare 50 bilar inom socialförvaltningen, detta trots uppmaning från kommunstyrelsen om att lämna uppgifter för att möjliggöra uppföljning av mål 4 och 5.

5. Antalet km för transporter ska minska med 20 % till 2020.

År 2020 är den sammanlagda sträckan 1 114 000 km. Gäller kommunala förvaltningars personbilar och lätta lastbilar som används i tjänsten samt privata bilar som körs i tjänsten. Basår 2012 = 1 393 000 km.

Ansvariga: Samtliga kommunala nämnder och kommunstyrelsen, samordnas av kommunstyrelsen.

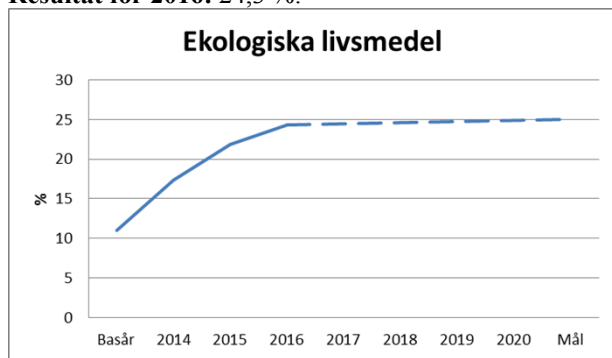
Resultat för 2016: Se kommentaren för mål 4.

6. Till 2020 ska minst 25 % av centralt inköpta matvaror vara ekologiska.

Gäller basutbudet av matvaror inköpta av centralköket till skolor, förskolor och äldreomsorg. Respektive enhets inköp av mellanmål och frukost är inte medräknat.

Ansvarig: Barn- och utbildningsnämnden.

Resultat för 2016: 24,3 %.

Diagrammet visar basår, resultat 2016 och streckad linje mot miljömålet.

7. 2014-2020 ska kommunen bibehålla att elanvändningen utgörs av förnybar el.

Gäller AB Timråbo, kommunens förvaltningar samt Medelpads Räddningstjänstförbund som hyr lokaler av kommunen. Undantaget är reservkraftsel som producerats av olja.

Ansvariga: Kultur- och tekniknämnden och AB Timråbo.

Resultat för 2016: Förnybar el har använts.

8. 2014-2020 ska kommunen bibehålla FSC-certifieringen för skogsbruket.

Ansvarig: Kultur- och tekniknämnden.

Resultat för 2016: Skogsbruket har varit FSC-certifierat.

9. 2014-2020 ska kommunen bibehålla att skolor och förskolor har kortare än 300 meters gångavstånd till naturmiljö.

Ansvarig: Kommunstyrelsen.
Resultat för 2016: Gångavståndet mellan skolor och förskolor till naturmiljö har varit kortare än 300 meter.

10. År 2020 behandlas 65 % av biologiskt behandlingsbart avfall (matavfall) som ingår i kommunens renhållningsansvar i en rötningsanläggning för biogas.

Detta under förutsättning att biogasverk byggs inom en radie av 20 mil. Ansvarig: Kultur- och tekniknämnden.

Resultat för 2016: Under 2016 har inget matavfall behandlats i rötningsanläggning. Möjligheten att uppfylla målet är avhängit av beslut om vilken rötningsanläggning och insamlingsmetod som beslutas utifrån vad som är långsiktigt bäst för Timrå kommun.

11. År 2020 ska Timrå kommun placera sig bland de 30 främsta i den nationella miljörankingen.

Syftar på den ranking som görs av tidningen Miljöaktuell. Ansvariga: Samtliga kommunala nämnder och kommunstyrelsen, samordnas av kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige beslöt att ändra målsättningen till: År 2020 ska Timrå kommun placera sig bland de 30 främsta bland "Förortskommuner till större städer" i den nationella miljörankingen som utförs av tidningen Aktuell Hållbarhet. På så sätt ställs Timrå mot mer jämförbara kommuner. I rankingen är det tydligt att kommuner i tätbefolkade regioner, storstäder och förortskommuner till storstäder gynnas. Därför blir det mer rättvist att jämföra Timrå med andra förortskommuner till större städer. Poängteras bör att Timrå kommun precis som tidigare kommer att fortsätta att arbeta brett med sitt miljöarbete. Det omformulerade målet kommer att följas upp första gången för 2017.

Resultat för 2016: Plats 175:e av 290 kommuner.

Diagrammet visar basår, resultat 2016 och streckad linje mot miljömålet.

Miljübokslut 2016

Övriga miljöfrämjande insatser

AB Timråbo

2 000 000 kr har investerats i solceller på Skogsvägen 16-26. Målet är att 20 % av fastighetens elförbrukning ska komma från solex. 30 % av investeringen har beviljats medel från länsstyrelsen.

Översyn av tvättstugor pågår. 300 000 kr har investerats i mer energieffektiva tvättmaskiner & torktumlare. Genom detta kommer el- och vattenanvändningen att sänkas.

Projektet med att i första hand sänka värmeförbrukningen har fortsatt. Det har totalt sett kostat 6 000 000 kr. En del av kostnaden består av underhåll, dvs byte av gamla grejer. På totalen en sänkning med ca 3,5 %.

500 000 kr har investerats i vattenbesparande åtgärder vilket resulterat i 2 % lägre vattenanvändning. Minskad vattenförbrukning 2 % minskning på totalen.

Timråbo och Timrå kommunkoncern har tillsammans börjat titta på framtida placeringar av laddstationer för elbilar.

Byte av belysning till rörelsestyrt och LED. Kostnad för detta blev 500 000 kr och elanvändningen har minskat med 1 % av den totala elanvändningen.

Barn- och utbildningsnämnden

Utvecklingen av inköp av ekologiska livsmedel har förbättrats ytterligare under 2016. Årets inköp av ekologiska livsmedel står för 24,3 % (jämfört med 2015: 21,9 %). Miljömålet 2020 är att nå 25 % i inköp.

Fagerviks och Laggarbergs skola källsorterar sina förpackningar, lämnar papper i pappersinsamlingen, pantar flaskor och samlar in batterier och elektronikavfall. På Fagerviks skola används inte pappersmuggar eller papperstallrikar.

Laggarbergs skola är certifierad med grön flagg och har ett miljöråd som deltar i skolans arbete om miljö. Skolan arbetar med att minska matsvinnet genom att eleverna får lära sig att inte slänga mat i onödan. Detta har resulterat i att färre antal portioner mat nu behöver beställas.

På Laggarbergs skola tittar man på elanvändningen och alla släcker lampor efter sig i de rum de varit. De elektroniska dörröppnarna används bara om det är nödvändigt. Skolan har jobbat med temat vatten. Det handlade om vattenförbrukning, rening av vatten och hur det ser ut med vatten ur ett globalt perspektiv.

Både Fagerviks och Laggarbergs skola har haft aktiviteter kring allemansrätten och skräpplockardagar.

Kommunstyrelsen

E.ON Elnäts pilotprojekt Lokala Energisystem, LES, på Åstön i Timrå har överklagats varför EU-projektet flyttas till annan ort. Kommunens goda bemötande och det positiva gensvaret från lokalbefolkningen avgjorde till Timrås fördel när E.ON valde mellan tre områden i Sverige.

Lync finns installerat för arbetstagarna på deras datorer och ytterligare en videokonferensutrustning har köpts in. Videokonferensutrustning finns i Norden och Polstjernen och några tjänstemän har det på sina egna datorer. I år har videokonferenstekniken använts vid 97 samtal/möten.

Under 2016 har Timrå fortsatt sin medverkan i projektet Hållbara resor. Projektets syfte är att sänka CO₂-utsläppen för arbetspendling och tjänsteresor, som vinst möjliggörs förbättrad folkhälsa, sänkt klimatpåverkan och minskade kostnader för transporter. I projektet som pågår fram till mitten av 2018 finns en halvtidsanställd reserådgivare och en del investeringar. Under året har bland annat några kampanjer och aktiviteter genomförts: anställda och företag har provat på att åka kollektivt kostnadsfritt under viss tid, cykeldag, fem anställda har utrustats för att kunna vintercykla visst många dagar/vecka och en uppmuntringskampanj för de som redan reser kollektivt. Genom projektet har 18 st elcyklar köpts in till verksamheter som anmält sitt intresse. Tjänstecyklarna ska ersätta kortare resor med bil och är förutom en bra åtgärd för att minska klimatpåverkan även bra för att främja folkhälsan hos personalen. Tre cykelgarage och ett cykelstall har också köpts in och placerats ut på ”strategiska” platser. Övriga medverkande organisationer i projektet är: Landstinget i Västernorrland, Trafikverket, Kollektivtrafikmyndigheten, Länsstyrelsen, Kommunförbundet via Västernorrlands energikontor och länets kommuner med undantag av Sollefteå kommun. Projektet bygger på kartläggningen som gjordes tillsammans med forskare från KTH i CERO-Y projektet samt landstingets tidigare arbete med att arbeta för mer hållbara resor.

En miljöutbildning för nyckelpersoner genomfördes i vilken några filmer som tagits fram i ramprojektet Hållbara Västernorrland användes. Timrå kommun deltog under perioden 2013-2015 i projektet som drevs av kommunförbundet och fem av länets kommuner och landstinget deltog med verksamheter. Syftet var att skapa ett attraktivt, hållbart och konkurrenskraftigt Västernorrland genom att integrera samtliga hållbarhetsdimensioner i övergripande strategimål. Genom gemensam mobilisering och kunskapspridande i länet, öka effekten av de lokala aktiviteterna. Timrå kommun deltog med ett delprojekt som kallas Hållbarhetsstyrning och syftade till att förvaltningar och nämnder deltog i en lärande process om hållbarhetsstyrning.

Kalkningsverksamheten har pågått i liknande omfattning som tidigare år. Sjöalkningen som skett under sommaren

Miljöbokslut 2016

kommer fortsättningsvis att utföras med helikopter på hösten.

Restaureringsåtgärder i Ljustorpsån och Mjällån har genomförts under en tio-års period. 2016 planerades det för att utföra kompletteringsåtgärder på två sträckor; Storkyrkan och Tuna. Åtgärderna kunde inte genomföras eftersom inga statliga medel beviljats under året.

Under 2016 planerades LONA-projektet ”Utökning av Åstöns naturreservat” att avslutas men på grund av att beslutet om nya föreskrifter och skötselplan överklagades har en förlängning av projektet beviljats för 2017.

En inventering av ca 50 tätortsnära naturvårdsprojekt har genomförts under året. Syftet är att förbättra kunskapen om flora och fauna inför olika exploateringsanspråk t ex i form av ny bostadsbebyggelse och industri.

Näringslivskontoret ersätter några bilresor med cykel och har börjat samåka i större utsträckning, vilket minskar miljöbelastningen och ger lägre kostnader. Vidare används energieffektiva lampor och man har pappersinsamling.

Timrå kommuns energi- och klimatrådgivare har tillsammans med övriga rådgivare och idrottsförbund i Västernorrland och Jämtland/Härjedalen samt Nord-Trøndelag idrettskrets deltagit i projekt energismarta idrottsföreningar. Projektet ska hjälpa idrottsföreningar att minska energianvändningen i sina anläggningar med minst 25 % med minskad miljöpåverkan kan man satsa sina medel på idrottsaktiviteter istället för energikostnader. Projektet pågår fram till mitten av 2018 och är ett interreg projekt i vilken 2 föreningar från Timrå kommun deltar.

I kommunens förslag till ny översiktsplan finns riktlinjer som ska bidra till att skapa energi- och klimatsmarta boende- miljöer. Två exempel är att nya bostadsområden ska förses med gång- och cykelvägar som ansluter till befintliga nät, och möjlighet att installera solenergi ska förbättras genom att man i planeringen tar hänsyn till solinstrålningen vid byggnaders placering och utformning.

Projektet ”Waste Management Strategy”, med målet att sprida kunskap och information om avfallshantering pågår 2015-2017. Projektet är ett samarbetsprojekt mellan Timrå kommun och South Tangerang, Indonesien. Timrå kommun bistår med både strategiska och operativa förslag på hur South Tangerang kan förbättra sin avfallshantering. En delegation från South Tangerang besökte Timrå kommun i juni och i november besökte Timrå kommun South Tangerang.

Kultur- och tekniknämnden

En ny lastbil med lägre bränsleförbrukning och lägre utsläpp har köpts in till en kostnad av 2 100 000 kr.

En gång- och cykelväg i Bergforsen har upprustats till en kostnad av 250 000 kr och vid bro 8 har asfaltering utförts till en kostnad av 60 000 kr.

I några gångtunnlar och längsmed gångvägen från Örnen har belysning bytts ut till LED vilket ger lägre elanvändning, bättre belysning och ökad känsla av trygghet.

Byte av belysning på skidstadion i Söråker till en kostnad av ca 260 000. Förbättring av ledningsdragnings och stolpar minskar underhållet genom att lamporna håller mycket längre, och energianvändningen sänks med ca 2/3. Byte av belysning på Bergforsens skidstadion till en kostnad av 410 000 kr, man har även investerat ca 95 000 kr i nya armaturer på ishockeyplan vid Bergforsens skidstadion.

Tillbyggnad av Söråkers skola (ny matsal och kök), ny angoringsväg/gång- och cykelväg och parkeringsplatser samt utemiljö. Avsedd effekt med detta är energibesparing, mer ändamålsenliga lokaler, trevligare utemiljö, förbättrade möjligheter till källsortering av sopor samt ett trafiksäkrare område för angoring/leveranser och avlämning/hämtning. Projektet har kostat 23 miljoner kr.

Sänkt energianvändning ger även byte från lysrörsarmaturer till LED i simhallen samt det löpande utbytet av belysningsarmaturer in- och utvändigt på förskolor.

I ledet med att minska kemikalieanvändningen leasas en skurmaskin för 15 000 kr/år på simhallen.

13 miljoner har lagts på renovering av en vinkelbyggnad på Ala skola. I detta arbete har byte av fönster och tilläggsisolering bl a ingått. Projektet leder till lägre energianvändning och en bättre skolmiljö.

I Skönviksbacken har konstsnöanläggning bytts ut till en kostnad av 13 miljoner. Nya energieffektivare pumpar har köpts in och köldmedia har tagits bort.

För att minska kemikalieanvändningen har sedan slutet av 2016 ultra rent vatten (avjoniserat, filtrerat vatten) använts vid rengöring av toalettutrymmen, dörrar, fönster samt vid dammtorkning. Detta har genomförts på Arena skolan, Vårdshuset (gymnasiet) och Mariedalsskolan och kommer att utvärderas under hösten 2017.